

hedsforanstaltninger, som hviler paa Domstolsbeslutning, altid kan forlanges taget op af den paagældende. Dette maa vel saa meget mere gælde om et administrativt Tilhold.

Situationen har jo udviklet sig saaledes, at vi fra alle Sider i Udvalget er blevet enige om at tilraade, at man nu stemmer for dette Forslag. Men jeg kan ikke nægte, at jeg gør det for mit Vedkommende uden Skygge af Begejstring og uden videre Tillid til, at dette Lovforslag vil vise sig at virke efter Bestemmelsen. Det er efter min Mening bydende nødvendigt, at hele dette Lovgivningsomraade hurtigt tages op og underkastes en rationel Behandling af et sagkyndigt Udvalg, eller hvad man nu vil kalde det, og det samme gælder det tilgrænsende Omraade om Tvangsindlæggelse af sindssyge. Der ligger her en Lovgivningsopgave, som jeg mener, at man snarest muligt bør søge løst. Saa ivrig en Modstander jeg principielt er af alle Revisionsbestemmelser i Love, saa stærkt maa jeg understrege ved denne Lejlighed, at denne Lov efter min Mening ikke har Udsigt til at naa nogen høj Levealder. Dertil er den fra Fødselen behæftet med for store Skrøbeligheder.

Fraenkel: Hvis jeg skulde karakterisere den Følelse, med hvilken jeg har paahørt Behandlingen af dette Lovforslag, vilde jeg sige, at det er med en stigende Grad af Uhygge. Uhygge følte jeg allerede ved den sønderlemmende Kritik af Lovforslaget, som blev givet af den ærede Ordfører, og Uhygge følte jeg videre ved at høre Jurist efter Jurist komme frem her og være indbyrdes ganske uenige om Lovforslaget, baade om dets Værdi og om Forstaaelsen af det. Og Uhygge følte jeg endelig i højeste Grad derved, at dette Lovforslag blev til en vis Grad i hvert Fald draget ind i Partistriden — et Lovforslag, hvis Indhold efter min Opfattelse burde løfte Diskussionen om det himmelhøjt op over Partierne.

Udgangspunktet for dette Lovforslag var jo, som allerede er nævnt herfra, den ærede Medlemmer vel bekendte Sag. Lad mig parentetisk bemærke, at til denne Sag eller dens Personer kender jeg intet andet eller mere end, hvad jeg har hørt i denne Sal. Men det, der paa mig gjorde det dybe Indtryk, som har holdt sig til den Dag i Dag, var denne Uhyrlighed, at det i et civiliseret Land, i en Retsstat, skulde være muligt at dømme en Mand som fuldt tilregnelig og efter udstaaet Straffetid administrativt putte

ham ind igen som utilregnelig. Nu skal den højtærede Justitsminister ikke fra mig høre onde Ord i den Anledning. Det er min fulde, faste Overbevisning, at den højtærede Justitsminister handlede — og fejlede — ud fra de bedste moralske Motiver. Men jeg tror, jeg kan hævde, at den højtærede Justitsminister dør tog fejl. Han betragtede sig som Moralens højeste Vogter her i Landet, hvor han var Rettens højeste Vogter, og i den første Egenskab kom han netop til at træde sig selv — i den anden Egenskab — for nær. Der er jo Forskel paa Moral og Ret. Der er blandt megen anden Forskel den, at Moralen — min Moral — er noget subjektivt, og er jeg saa uheldig med min subjektive Moral at komme i Modsætning til Lands Lov og Ret, bliver jeg nødt til at tage Konsekvenserne af denne Modsætning. Retten derimod er noget alment. Retten skal først og fremmest beskytte Personens Ukrænkelighed, Personens Frihed. Utallige er de Ofre, som gennem Tidernes Løb har maattet bringes for at føre denne fundamentale Sætning til Anerkendelse, og paa den begaas der gennem dette Lovforslag et groft Brud. Jeg tilstaar, at jeg tvivlede om min Forstaaelse af § 1. Jeg tvivlede om, at jeg havde den rette Opfattelse af denne Paragrafs 2det Stykke. Jeg maatte henvende mig til ansete Jurister her for at faa Vished for, at jeg havde opfattet rigtigt, nemlig saaledes — for at blive ved det konkrete Tilfælde, der har givet Anledning til Lovforslaget —, at denne Mand i Kraft af denne Lov atter vilde kunne berøves Friheden. Der er en Forbedring, der er et Fremskridt, naturligvis fra Ministerens Forslag; der er det Fremskridt, at nu er det Dommerne, der skal afgøre Spørgsmaalet. Tidligere mentes det at skulle være Justitsministeren. Det er selvfølgelig et stort Fremskridt, men et Fremskridt, der dog ikke fjerner den principielle Uhyrlighed, der efter min Retsopfattelse ligger i dette Lovforslag.

Dette, at en Mand, der har lidt sin Straf, som har sonet, og sonet netop, fordi han betragtedes som fuldt tilregnelig, atter skal kunne berøves sin Frihed, denne Gang paa Grund af formentlig Utilregnelighed, har man fastslaaet ved Lov, og tilmeldt uden at der i Loven staar et Ord om f. Eks. Erstatning til denne Mand, efter at man ved at sætte ham fast igen paa Grund af hans Utilregnelighed erkender den juridiske Forbrydelse, der er begaaet imod ham, ved at dømme ham i Kraft af hans Tilregnelighed. Der er ikke Tale om nogen Erstatning eller noget som helst i den Anledning. Ikke at jeg skulde sige eller vilde sige, at man